

Úrad vlády Slovenskej republiky podľa § 21 písm. h) zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) ustanovuje:

Etický kódex štátneho zamestnanca

§ 1

Úvodné ustanovenia

1. Etické správanie štátnych zamestnancov je dôležitým faktorom pre fungovanie právneho štátu, ochranu ľudských práv a základných slobôd a dôveru v štát a orgány verejnej moci.
2. Etický kódex štátneho zamestnanca (ďalej len „etický kódex“) ustanovuje požiadavky na integritu a pravidlá správania sa štátneho zamestnanca pri vykonávaní štátnej služby aj mimo priameho výkonu služobných povinností a podporuje dôveru verejnosti v služobné úrady a v princípy štátnej služby.
3. Etický kódex informuje verejnosť o tom, aké správanie je od štátnych zamestnancov oprávnená očakávať.
4. Etický kódex upravuje možnosti štátneho zamestnanca požiadať o pomoc pri riešení etických dilem a postup pri vynucovaní pravidiel stanovených etickým kódexom.
5. Etický kódex upravuje podrobnosti o pôsobnosti Rady pre štátnu službu v oblasti etiky v štátnej službe.

Zásady Etického kódexu

§ 2

Politická neutralita

1. Štátny zamestnanec pri výkone štátnej služby koná politicky neutrálne a nevzbudzuje pochybnosť o tom, že koná výlučne vo verejnom záujme.
2. **Štátny zamestnanec koná politicky neutrálne najmä ak:**
 - a) rozhoduje a koná na základe dostupných faktov a skutočností bez ohľadu na jeho vlastné politické zmýšľanie alebo vôľu politickej strany alebo politického hnutia,
 - b) pri vykonávaní štátnej služby a v štátnozamestnaneckých vzťahoch nezvýhodňuje príslušníkov určitej politickej strany alebo politického hnutia,
 - c) zabezpečuje, aby jeho politické zmýšľanie, politické aktivity či účasť v politických alebo verejných debatách nenarušila dôveru verejnosti a jeho služobného úradu v jeho schopnosť plniť svoje povinnosti politicky neutrálne,
 - d) vyvažuje právo na slobodné vyjadrovanie s povinnosťou vykonávať svoje povinnosti politicky neutrálne,

- e) nezneužíva informácie získané v súvislosti s vykonávaním štátnej služby v prospech politickej strany alebo politického hnutia,
- f) pri plnení služobných úloh nepripustí, aby bol využívaný pre politické záujmy,
- g) nezúčastňuje sa na činnostiach spočívajúcich v politickej alebo inej verejnej angažovanosti spôsobom, ktorý môže narúšať alebo poškodzovať dôveru v politicky neutrálne plnenie jeho služobných úloh.

§ 3

Nestrannosť

1. Štátny zamestnanec pri výkone štátnej služby koná a rozhoduje vždy v súlade s verejným záujmom, objektívne, nestranne, bez predsudkov a predpojatosti. Zohľadňuje práva, povinnosti a záujmy všetkých dotknutých strán. Koná a rozhoduje na základe riadne zisteného skutkového stavu veci, pričom dôsledne dbá na rovnosť dotknutých strán tak, aby nedochádzalo k ujme na ich právach a oprávnených záujmoch. Správa sa tak, aby nenarúšal dôveru verejnosti v nestrannosť a objektivitu jeho konania a rozhodovania.
2. **Štátny zamestnanec koná nestranne najmä ak:**
 - a) dbá na to, aby jeho konanie a rozhodovanie bolo objektívne, nestranné, a ním prijaté riešenie bolo vždy v súlade s verejným záujmom,
 - b) pri konaní a rozhodovaní sa nenechá ovplyvniť svojimi pozitívnymi alebo negatívnymi vzťahmi ku konkrétnym subjektom,
 - c) pri vykonávaní štátnej služby nezvýhodňuje žiadne fyzické osoby ani právnické osoby,
 - d) pri riešení zhodných alebo obdobných prípadov koná tak, aby medzi jednotlivými postupmi nevznikali rozdiely, ktoré nie je možné odôvodniť objektívnymi skutočnosťami, najmä konkrétnymi rozdielnymi okolnosťami daného prípadu,
 - e) voči fyzickým a právnickým osobám vystupuje tak, aby ich úmyselne alebo z nebanlivosti neuvádzal do omylu, informuje ich zrozumiteľne o ich právach a povinnostiach, situácie vyhodnocuje bez emócií, bez uprednostňovania svojho osobného prospechu a v súlade s príslušnými právnymi predpismi,
 - f) nezneužíva postavenie v štátnej službe na získanie výhod pre seba alebo iné fyzické osoby alebo právnické osoby alebo nevýhody pre ostatných,
 - g) zdrží sa konania, ktoré by mohlo ohroziť dôveru v nestrannosť jeho rozhodovania a konania,
 - h) v súkromí sa správa tak, aby zachovával a posilňoval dôveru verejnosti v objektivnosť, nestrannosť a dôveryhodnosť štátnej služby.

§ 4

Verejný záujem

1. Štátny zamestnanec pri výkone štátnej služby koná vždy výhradne vo verejnom záujme a zdrží sa konania, ktoré by mohlo viesť ku konfliktu verejného záujmu s jeho osobnými záujmami, záujmami spriaznených osôb alebo záujmami iných fyzických a právnických osôb.
2. Konfliktom záujmov je situácia, v ktorej osobné záujmy štátneho zamestnanca alebo záujmy s ním spriaznených osôb môžu ovplyvniť vykonávanie jeho povinností, alebo v ktorej štátny zamestnanec využíva postavenie štátneho zamestnanca na osobný prospech alebo prospech spriaznených osôb.
3. Osobným záujmom štátneho zamestnanca je akákoľvek výhoda pre neho alebo spriaznené osoby.
4. Spriaznenými osobami štátneho zamestnanca sa na účely tohto etického kódexu rozumejú:
 - a) blízke osoby podľa osobitného predpisu¹,
 - b) priatelia,
 - c) príbuzní,
 - d) príslušníci určitej politickej strany alebo politického hnutia,
 - e) fyzické osoby, právnické osoby a ich združenia, s ktorými štátny zamestnanec udržiava alebo udržiaval obchodné alebo politické styky,
 - f) právnické osoby, v ktorých má štátny zamestnanec priamo alebo nepriamo majetkovú účasť alebo osobné prepojenie prostredníctvom blízkych osôb, priateľov alebo príbuzných,
 - g) akékoľvek osoby konajúce na účet štátneho zamestnanca alebo osoby, z činnosti ktorých má štátny zamestnanec prospech.
5. Štátny zamestnanec sa vyhýba skutočnému, možnému alebo zdanlivému konfliktu záujmov.
6. Ak štátny zamestnanec nevie konfliktu záujmov predísť, bez zbytočného odkladu oznámi služobnému úradu akýkoľvek skutočný, možný alebo zdanlivý konflikt záujmov a služobný úrad zabezpečí, aby sa tento štátny zamestnanec nepodieľal na plnení služobných úloh, najmä na konaní a rozhodovaní, a nemal prístup k informáciám, ktoré sa danej situácie týkajú.
7. **Štátny zamestnanec koná vo verejnom záujme najmä ak:**
 - a) sa zdrží osobných záujmov alebo záujmov v oblasti podnikania alebo záujmov iných fyzických alebo právnických osôb, ktoré by mohli ovplyvniť výkon štátnej služby,
 - b) vykoná všetky potrebné kroky na prevenciu a na riešenie skutočného, možného alebo zdanlivého konfliktu záujmov,
 - c) prijme zodpovednosť za identifikovanie a riešenie konfliktu záujmov,

¹ Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov

- d) pravidelne prehodnocuje z hľadiska konfliktu záujmov svoje osobné záujmy, aktivity a majetok,
- e) nezneužíva informácie získané v súvislosti s vykonávaním štátnej služby na vlastný prospech alebo v prospech inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby,
- f) vyhýba sa pomáhaniu fyzickým osobám a právnickým osobám, ktoré spolupracujú alebo chcú spolupracovať so štátom, ak by to mohlo vyústiť do ich zvýhodnenia,
- g) neponúka ani neposkytuje fyzickým osobám alebo právnickým osobám žiadnu výhodu vyplývajúcu z jeho služobného postavenia v organizačnej štruktúre služobného úradu,
- h) v prípade pochybností, či sú jeho osobné aktivity zlučiteľné s jeho postavením štátneho zamestnanca, prekonzultuje situáciu so svojim nadriadeným vedúcim štátnym zamestnancom,
- i) nevyužíva svoje postavenie v služobnom úrade alebo funkciu v záležitostiach, ktoré nesúvisia s plnením jemu zverených úloh pri výkone štátnej služby.

§ 5

Dôstojnosť a rešpekt

1. Štátny zamestnanec plní služobné úlohy s najvyššou mierou slušnosti, porozumenia a ochoty a bez akýchkoľvek predsudkov.
2. Štátny zamestnanec koná s verejnosťou, ostatnými štátnymi zamestnancami a predstaviteľmi orgánov verejnej moci čestne, korektne a v súlade so zásadami slušného správania.
3. Štátny zamestnanec sa správa slušne a korektne k svojim spolupracovníkom, podriadeným a nadriadeným štátnym zamestnancom, rešpektuje znalosti a skúsenosti svojich kolegov a iných odborníkov a účinne ich využíva pre svoj odborný rast.
4. Štátny zamestnanec reprezentuje a presadzuje vysokú úroveň medziľudských vzťahov a podporuje spoluprácu a dobré vzťahy na pracovisku i mimo neho, tak aby posilňoval vnímanie štátnej služby ako sektora uplatňujúceho pravidlá rovnakého zaobchádzania.
5. Štátny zamestnanec dbá na ochranu zamestnancov upozorňujúcich na všetky formy neetického a protiprávneho konania.
- 6. Štátny zamestnanec koná dôstojne a s rešpektom najmä ak:**
 - a) pristupuje ku každému s úctou, rešpektujúc ľudskú dôstojnosť,
 - b) dodržiava zásadu rovnakého zaobchádzania,
 - c) prispieva k vytvoreniu zdravého a bezpečného pracovného prostredia bez akejkoľvek formy obťažovania a diskriminácie,
 - d) prispieva k vytvoreniu pracovného prostredia založeného na dôvere, transparentnosti a otvorenej komunikácii a podporuje spoluprácu,
 - e) komunikuje zdvorilo a v súlade s pravidlami slušného správania,
 - f) nepoškodzuje útlakom iného štátneho zamestnanca, nesťažuje či neznemožňuje mu plnenie jeho služobných úloh,

g) nezastrašuje iného štátneho zamestnanca, ani na neho nevyvíja psychický nátlak.

§ 6

Profesionalita

1. Štátny zamestnanec plní služobné úlohy svedomito, na vysokej odbornej úrovni, snaží sa o čo najlepšie výsledky a podporuje a presadzuje ustanovenia etického kódexu. Je zodpovedný za kvalitu vykonávaných služobných úloh a za rozvoj svojich odborných znalostí a svoje vzdelanie a vedomosti si priebežne dopĺňa a prehľbuje.
2. Štátny zamestnanec využíva verejné zdroje hospodárne a účelne z krátkodobého, ako aj dlhodobého hľadiska.
3. Štátny zamestnanec si je vedomý, že z dôvodu vykonávania štátnej služby má privilegovaný prístup k informáciám. Tieto informácie preto chráni a poskytuje výlučne podľa všeobecne záväzných predpisov, služobných predpisov a ostatných vnútorných predpisov služobného úradu.
- 4. Štátny zamestnanec koná profesionálne najmä ak:**
 - a) v konaní a pri rozhodovaní postupuje transparentne a odôvodňuje svoje rozhodnutia,
 - b) plní služobné úlohy odborne, zodpovedne, bez zbytočných prietáhov, usiluje sa o zjednodušenie procesných postupov a urýchlenie lehôt na vydanie príslušných rozhodnutí, aby účastníkom právnych vzťahov, ani služobnému úradu nevznikli zbytočné náklady,
 - c) nepretržite zlepšuje kvalitu politík, programov a služieb v prospech verejnosti,
 - d) rozvíja svoje schopnosti a vedomosti formou vzdelávania,
 - e) vytvára pracovné prostredie, ktoré podporuje tímovú prácu, učenie sa a inovácie,
 - f) využíva verejné zdroje účelne a hospodárne, zohľadňuje krátkodobé ako aj dlhodobé vplyvy,
 - g) chráni majetok štátu pred poškodením, zničením a zneužitím,
 - h) v súkromnom živote sa vyhýba činnostiam, správaniu a konaniu, ktoré by mohlo znížiť dôveru v štátnu službu v očiach verejnosti,
 - i) nevykonáva činnosť, ktorá je nedôstojná z hľadiska vykonávania štátnej služby,
 - j) zabezpečuje ochranu informácií, za ktoré je zodpovedný, alebo o ktorých sa pri výkone štátnej služby dozvie,
 - k) nezneužíva informácie, ktoré získal v priebehu či v dôsledku svojho pôsobenia v štátnej službe,
 - l) cielene nevyhľadáva ani sa neusiluje o získanie prístupu k informáciám, ktoré mu neprináležia,
 - m) nezadržiava oficiálne informácie, majú byť riadne sprístupnené,
 - n) neposkytuje informácie, o ktorých vie, alebo o ktorých sa môže dôvodne domnievať, že sú nepravdivé či zavádzajúce a mohli by poškodiť dobré meno služobného úradu alebo ostatných štátnych zamestnancov,

- o) nevynucuje od iných štátnych zamestnancov správanie, ktoré nesúvisí s výkonom štátnej služby.

§ 7

Dary a iné výhody

1. Štátny zamestnanec nevyžaduje ani neprijíma dary, pozornosti ani iné výhody, ktoré by mohli ovplyvniť alebo vyvolať zdanie vplyvu na jeho rozhodovanie a profesionálny prístup vo veci, alebo ktoré by bolo možné považovať za odmenu za prácu, ktorá je jeho povinnosťou.
2. Štátny zamestnanec môže prijať ocenenia poskytnuté služobným úradom a dary poskytované pri oficiálnych rokovaníach a stretnutiach, ktoré nemôžu ovplyvniť plnenie jeho služobných povinností.
3. Darom alebo výhodou sa rozumie bezodplatné plnenie alebo akákoľvek iná bezodplatná výhoda, ako aj poskytnutie plnenia za úhradu nezodpovedajúcu jeho bežnej cene, poskytnuté zamestnancovi v súvislosti s plnením služobných povinností. Dary alebo iné výhody môžu byť materiálne alebo nemateriálne a môžu sa týkať aj prísľubu daru alebo inej výhody v budúcnosti.
4. V prípadoch, keď by mohla vzniknúť pochybnosť, či štátny zamestnanec postupuje v súlade s týmto článkom, informuje o tom štátny zamestnanec bezodkladne svojho nadriadeného štátneho zamestnanca a postupuje podľa jeho pokynov.
5. **Štátny zamestnanec koná v súlade s požiadavkou neprijímať dary a iné výhody najmä ak:**
 - a) neprijíma peniaze, finančné dary ani iné dary pre seba ani pre spriaznené osoby alebo ich prostredníctvom,
 - b) nevyžaduje peniaze, finančné dary ani iné dary pre seba ani pre spriaznené osoby,
 - c) dbá, aby sa v súvislosti s plnením zverených služobných úloh nedostal do situácie, v ktorej by bol zaviazaný oplatiť jemu poskytnutú službu alebo pozornosť konaním alebo postupom, ktorým by narušal nestrannosť a objektivitu rozhodovania,
 - d) sa vyvaruje vzťahu vzájomnej závislosti a nepatričného vplyvu iných osôb, ktoré by mohli ohroziť jeho nestrannosť,
 - e) nenavádza iného na poskytovanie darov alebo iných výhod v súvislosti s vykonávaním štátnej služby,
 - f) neakceptuje pozvania na kultúrne alebo športové podujatie, konferenciu, dovolenku a iné aktivity, ktoré platí darca a účasť štátneho zamestnanca by mohla ovplyvniť dôveru v jeho nestrannosť pri plnení služobných povinností, alebo vyvolať zdanie, že je odmenou za plnenie jeho služobných povinností.
6. Ak je štátny zamestnanec v situácii, v ktorej nie je možné dar alebo inú výhodu odmietnuť alebo vrátiť, môže v záujme svojej ochrany:
 - a) odovzdať dar služobnému úradu, pričom služobný úrad o tom vyhotoví úradný záznam,

- b) získať svedkov, napríklad kolegov pracujúcich alebo vykonávajúcich štátnu službu v blízkosti štátneho zamestnanca,
 - c) bezodkladne vyhotoviť písomný záznam o tejto skutočnosti, pokiaľ je to možné vo forme úradného záznamu,
 - d) bezodkladne nahlásiť túto skutočnosť nadriadenému vedúcemu štátnemu zamestnancovi alebo príslušnému orgánu činnému v trestnom konaní,
- a nestrane pokračuje v plnení služobných úloh, osobitne v záležitosti, v súvislosti s ktorou bol ponúknutý dar alebo výhoda.

§ 8

Záruky dodržiavania etického kódexu

1. Hlavnou zárukou dodržiavania etického kódexu sú samotní štátni zamestnanci, ktorí si uvedomujú vážnosť štátnej služby, sú presvedčení o správnosti týchto pravidiel a v sľube štátneho zamestnanca sa ich zaväzujú dodržiavať.
2. Vedúci štátni zamestnanci vedú podriadených štátnych zamestnancov k dodržiavaniu etického kódexu najmä prostredníctvom osobného príkladu, zabezpečením oboznámenia sa s etickým kódexom a vyžadovaním a podporovaním etického správania štátnych zamestnancov.
3. Každý štátny zamestnanec má právo obrátiť sa na vedúceho štátneho zamestnanca v prípade, ak má pochybnosti o tom, či je jeho správanie v súlade s požiadavkami etického kódexu.
4. Etickou dilemou sa na účely tohto etického kódexu rozumie otázka, či je konanie štátneho zamestnanca v súlade s etickým kódexom.
5. Služobné úrady rozvíjajú a podporujú etiku, zapracúvajú uplatňovanie etického kódexu do všetkých oblastí riadenia štátnych zamestnancov a na žiadosť štátneho zamestnanca poskytujú odpoveď na etické dilemy. Na tento účel si môžu ustanoviť osobitný poradný orgán alebo osobu (ďalej „etický poradca“). Ak služobný úrad ustanoví etického poradcu, informuje o tom Radu pre štátnu službu spolu s poskytnutím kontaktných údajov.
6. V prípadoch, keď služobný úrad ani s pomocou výkladových pravidiel zverejnených Radou pre štátnu službu nevie uspokojivo vyriešiť etickú dilemu, môže písomne požiadať o stanovisko Radu pre štátnu službu.
7. Štátny zamestnanec môže písomne požiadať o stanovisko k etickej dileme Radu pre štátnu službu ak:
 - a) vzhľadom na okolnosti prípadu nie je možné, aby sa s etickou dilemou obrátil na vedúceho štátneho zamestnanca, etického poradcu, generálneho tajomníka služobného úradu alebo nadriadený služobný úrad, tieto okolnosti štátny zamestnanec uvedie Rade pre štátnu službu, alebo
 - b) odpoveď na etickú dilemu, ktorú mu poskytol služobný úrad alebo nadriadený služobný úrad, nie je pre neho uspokojivá.

§ 9

Oznamovanie porušení etického kódexu

1. Štátny zamestnanec, ktorý má podozrenie na porušenie etického kódexu v služobnom úrade, oznámi túto skutočnosť vedúcemu zamestnancovi alebo generálnemu tajomníkovi služobného úradu.
2. Štátny zamestnanec môže podozrenie podľa ods. 1 oznámiť Rade pre štátnu službu, ak vzhľadom na okolnosti prípadu nie je možné, aby ho oznámil vedúcemu štátnemu zamestnancovi alebo generálnemu tajomníkovi služobného úradu. Tieto okolnosti štátny zamestnanec v oznámení uvedie Rade pre štátnu službu. Oznámenie môže podať štátny zamestnanec písomne alebo prostredníctvom formulára zverejneného na webovom sídle Rady pre štátnu službu.
3. Ak je oznámenie predložené Rade pre štátnu službu, Rada pre štátnu službu vykoná dohľad². Ak to nebráni prešetreniu prípadu, dbá na ochranu identity oznamovateľa.
4. Ak je oznámenie predložené služobnému úradu, vedúci zamestnanec alebo generálny tajomník služobného úradu postupujú podľa § 118 zákona. Ak to nebráni prešetreniu prípadu, dbajú na ochranu identity oznamovateľa.
5. Štátny zamestnanec, ktorý oznámil podozrenie na porušenie etického kódexu alebo poukázal na neetické konanie, nemôže byť pre túto skutočnosť žiadnym spôsobom znevýhodňovaný alebo postihovaný.

§ 10

Postup pri porušení etického kódexu

1. Porušenie etického kódexu môže viesť k disciplinárnej zodpovednosti štátneho zamestnanca.
2. Ak poradná komisia³ prešetruje porušenie etického kódexu, generálny tajomník služobného úradu za jej člena vymenuje aj etického poradcu.
3. Ak služobný úrad koná o porušení etického kódexu, Rada pre štátnu službu môže na žiadosť služobného úradu poskytnúť písomné vyjadrenie k výkladu ustanovení etického kódexu. Na účely prípravy vyjadrenia Rady pre štátnu službu jej služobný úrad poskytne potrebné podklady a informácie.

² Dohľad podľa § 14 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

³ Poradná komisia zriadená podľa § 118 ods. 2 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov

§ 11

Rada pre štátnu službu

1. Rada pre štátnu službu vypracúva odborné štúdie k aplikovaniu etických noriem. Na základe vypracovaných odborných štúdií Rada pre štátnu službu navrhuje opatrenia na podporu a rozvoj etiky v štátnej službe.
2. Rada pre štátnu službu zabezpečuje jednotnú interpretáciu a aplikáciu etických noriem služobnými úradmi a štátnymi zamestnancami vydávaním stanovísk a formou odpovedí na konkrétne etické dilemy služobných úradov alebo štátnych zamestnancov.
3. Na účely výkonu dohľadu nad dodržiavaním etického kódexu Rada pre štátnu službu v súčinnosti so služobnými úradmi zhromažďuje a analyzuje informácie o uplatňovaní etického kódexu služobnými úradmi.
4. Na základe vyžiadania súčinnosti služobné úrady Rade pre štátnu službu poskytujú údaje o disciplinárnych konaniach pre porušenie etického kódexu. Služobné úrady poskytnú tieto údaje za kalendárny rok vždy do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roku.

§ 12

Pravidlá prijímané služobnými úradmi

1. Služobné úrady môžu prijímať podrobnejšie pravidlá etiky štátnych zamestnancov, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie riadneho plnenia úloh služobného úradu a vážnosti služobného úradu, napríklad osobitné pravidlá etiky pre určité kategórie zamestnancov.
2. Pravidlá etiky prijímané služobnými úradmi nesmú stanovovať nižší štandard etických pravidiel, než je upravený týmto etickým kódexom.

§ 13

Záverečné ustanovenia

1. Štátny zamestnanec dodržiava stanovené etické zásady, aktívne podporuje etické správanie na pracovisku i mimo neho a spolupodieľa sa na vytváraní etického prostredia. Plne si uvedomuje, že zlyhanie jednotlivca v oblasti etiky má dopad na štátnu správu ako celok, a preto ide ostatným príkladom.
2. Rešpektovanie zásad etiky je vecou profesionálnej cti štátneho zamestnanca, bez ich dodržiavania nie je možné zo strany štátneho zamestnanca profesionálne plniť úlohy štátnej služby.

§ 14

Účinnosť

Etický kódex štátneho zamestnanca nadobúda účinnosť dňom.....